

SZILÁGYOSMLYÓ

POLITIKAI LAP

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

Előfizetési ára:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyedévre 2 K.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BÖLÖNI SÁNDOR

Hivatalos hirdetések díja 6 korona.

Nyilvántartás soronként 60 fillér.

Magánhirdetések megegyezés szerint.

A fuzió.

A függetlenségi pártoknak, hazánknak legjobbjai igyekeznek azon, hogy a részekre szakadozott függetlenségi pártokat ismét egy táborba egyesítsék. Károlyi Mihály, Justh Gyula, Apponyi Albert gróf nap-nap után komoly és nagyhorderejű tanácskozásokat folytatnak ez irányban és bizonyára nincsen magyar ember, a ki ne szívből kívánná, hogy fáradozásukat siker koronázza és a fáradozás eredménye a nagy, egységes, erőteljes, harcra kész függetlenségi párt legyen. — Ez mindnyájunk óhaja.

A függetlenségi polgárság óhajtása csak egy: az egyesülés alapja az igazi, őszinte, hamisítatlan, harcra kész függetlenségi párt programja legyen. És itt meg kell szünnie minden pártárnyalatnak. Az ország egész közönsége pártokra való külömbiség nélkül tisztában van azzal, hogy a munkapárt a züllés lejtőjére és az erkölcsi süllyedés fertőjébe vezette az országot. Azzal is tisztában kell lennünk, hogy a munkapárt olyan legényekből áll, a kik az elszántságnak, — nem akarunk elvetemültséget mondani — nem csekély fokával bírnak. Ezeket hadállásaikból csak kemény támadásokkal, agresszív fellépéssel lehet kivenni. — A közös programnak már a megalkotáskor tekintetbe kell ezt vennie. Mert jámbor óhajtásokkal, szelid deklarációkkal, zengzetes manifesztációkkal egy

munkapárti sáncot sem fogunk bevenni. — Ezeknek csak az erő imponál, ezeket nem meggyőzni, csak legyőzni lehet és kell.

A program csak úgy hódíthat, ha abban milliók óhajtása van koncentráva. — Ma már kétségtelen, hogy a haladás iránya csak liberális, sőt radikális lehet, a mely a legfinomabb és legteljesebb megértést tanúsít a kor követelményei iránt.

Az önálló gazdasági berendezkedésnek követelményei vitások sem lehetnek és vitások sem voltak a tárgyalások folyamán. Hiszen kardinális pontja volt mindig a függetlenségi párt programjának. A dátum itt igazán nem fontos, mert az önálló berendezkedést nem a dátum, hanem a küzdő pártok mögött álló erő fogja meghozni. Egy kombattáns párt igazán nem tartozik azt lesni a kuleslyukon és kutatni politikai vigécek útján, hogy magas, magasabb és legmagasabb helyeken mi tetszik és mi nem. Ha az ország közvéleménye követelni fogja az önálló gazdasági berendezkedést és ezen követelésének súlyt és nyomtatékot is tud adni, akkor annak akadályát tettségek és nem tetszések nem képezhetik. Nem képezhetik pedig azon egyszerű oknál fogva, mert a külpolitikai konstellációk egyáltalán nem olyanok, hogy akármelyik dinasztia, de leginkább a mi dinasztiank hadat viselhessen a népe ellen. — Az annexió bonyodalom és a mostani külpolitikai viharok eléggé kézzelfogható bizonyítékokkal szolgáltak illetékes helyen arra

nézve, hogy a monarchia legbiztosabb támpontját a magyarság képezi. Minden okos állami tényező csak örömmel üdvözölheti, ha a magyarság erőben, vagyonban gyarapodni fog.

Minden jó magyarnak őszinte óhajtása, hogy a program kitöltésének korszerű, szociális reformokkal. Ennek középpontjában természetesen a helyes birtokpolitika fog állni, mert a földéhes magyarság amerikai kivándorlását egyelőre csak ezzel lehet megakasztani. Hogy ez azután mi módon oldassék meg, — az igazán másodrangú kérdés és csak mint eszköz tekinthető, ami az adott helyzetnek megfelelően kezelendő. — Ma a tényállás az, hogy míg a nemzetiségi bankok tervszerűen erősítik a nemzetiségi birtokokat és magyar kézből egyremásra jutnak ezek oláh stb. kezre, addig mi ölbe tett kezekkel nézzük, mint halmozódnak különféle, régi idejét és hivatását mult jogcimeken rengeteg latifundiumok kevés kézben és mind vándorol ezer és ezer magyar paraszt Amerikába.

És még egyet! Ma benn ül 250 munkapárti képviselő a házban, elszánva mindenre, nem kimélve semmit, még a bírói függetlenséget sem. A Házat fegyveres őrség veszi körül és őrzi a nemzet bizalmának letéteményeseit a meglincseléstől, benn revolveres fogdmegek állnak készen az ellenzékiek kivételére. Szentesítve egy választójogi törzstörvény, alkotmányi garanciáink összetiporva. Felvetjük a kérdést: egészen időszerű-e akkor, mikor

A tengerparton.

Ugyszólván valamennyien a tenger partján voltunk.

Aki nem ismeri a tengert, nem tudja elképzelni, hogy mily óriási vonzóerőt gyakorol az emberre az az örökké háborgó, dörmögő, dübörgő nagy ur, kistálytisztá hullámaival, hófehér tarajával. Órákig lehet mellette ábrándozni s nem hiszem, hogy volna valaki, a ki valaha megunná.

Társaságunk egy része, leginkább a hölgyek a parton járkáltak. Apró tengeri kagylókat kerestek és sikoltozva szaladtak kifelé, mikor egy-egy mérgesebb hullám 20—25 méternyire kirohant a tiszta homokra.

Mi, — természetesen én is — a fürdőkabinba siettünk toalettet változtatni, hogy csak egy percet se szalasszuk el a fürdést, amiről szép magyar hazánkban úgy is csak álmodni lehet. Vigan hancuroztunk a hullámok tetején, ötven-hatan ringattuk magunkat a hullám puha bölesőjében. Bravurokat csináltunk belőle, hogy ki tud bukfcenct vetni a vízben, mikor a legdühösebben rohan az áradat, két-három méter magasat ugrani a hullám tetejére, hogy a viz át ne csaphasson a feje tetején. Persze, akiket jó sorsuk nehezebb termettel ajándékozott meg, hiába igyekeztek s rendesen akkor láttuk őket vízszint, mikor 20—30 méternyi távolságra békamódra kiterülve tápáskodtak fölfelé és

keserves arccal néztek vissza, hogy mikor jön a másik roham.

Valaki egyszerre elkiáltotta magát:

— Hé urak! Egy palack! Egy pezsgős palack.

Mindnyáján oda néztünk és csakugyan láttuk, hogy a víz egy üres üveget táncoltat a hátán.

— Utána! Ki lesz a boldog, aki elcsípi.

Annál is inkább kellett vele sietni, mert egy pár angol és francia hölgy, akik velünk együtt mulattak a hullámokkal, szintén szemvetett a hánykolódó szerszámmra.

Hárman-négyen usztunk egyszerre feléje és addig kergettük, míg végre sikerült elcsípni. Egy jól bedugaszolt, üres üveg volt lekötve és lepecsételve.

Diadallal vittük ki a partra s elhatároztuk, hogy az egész társaság közös zsákmányának tekintjük s valamennyiünk jelenlétében bontjuk fel.

— Mi lehet benne? — persze ez volt a legelső kérdés.

— Mindenesetre hajótöröttek dobták a vízbe. Valahol az Óceán közepén a tenger összetörte a hajót s akik rajta voltak, ebbe tették bele bucsúiraikat.

— Istenem! Szegények — sóhajtott az egyik utitárs.

— Talán egy családapáé, akit apró árvák s hü felesége siratnak.

Egy kis szőke asszony hirtelen belekapasz-

kodott az ura karjába s könnyet törölt ki a szeméből.

— Lehet, hogy éppen talán magyarok voltak, akik kipusztulva őseik hajlékából, elhagyták szép magyar hazájukat s Amerika idegen földjein keresnek maguknak buza-kenyeret az elhagyott fűrészpörrel kevert zabkenyer helyett. Mielőtt kiköthettek volna az új hazában, a tenger adott nekik csöndes szállást, névtelen pihentető sirt.

— Annak is a kazárok az okai — vicorgatta a fogait az egyik magyar. — A merkantilisták, akik kipusztítanak bennünket a földünkön.

— Ugyan ne beszélj! Sohase volt neked káposztáskerted se — agyarkodott egy merkantilista.

— Nem volt, de lehet. Egyébiránt én a szellemi tőkém után élek. S a magyar föld, a mienk, magyaroké.

— No még megérjük, hogy az Óceán partján kitör az agráriusok és merkantilisták közt a háború — horkant fel egy okos ur.

— Igen, igen! sóhajtott egy kékszemű hölgy, aki ábrándjait is magával hozta. Az is meglehet, hogy egy ifjunak utolsó sóhaját rejti magában, aki elindult messze földre, otthon hagyta édes aráját, minden boldogságát, csak azért, hogy egy boldog házasságot kényelmeit biztosítsa számára, utközben meglepte a vihar és ebbe a palackba rejtette bucsúkönyveit.

— Ez igaz lehet — mondá egy másik hölgy s láttam, mint szorítja össze ökleit s

proximus ardet Ucalegon! — vitatkozni a fölött, vajjon majd 1917-ben, avagy 1920-ban milyen álláspontot foglalunk el a kormány gazdasági javaslataival szemben.

Háboru és gazdasági élet.

A háboru viharos szele mind közelebb ér a modern civilizáció és a modern kultúra nagy váraihoz. A távoli Kelet és a messzi Dél háborus küzdelmei után ott hangzik a fegyverek zaja, a hol már az összes kulturálmok érdekei találkoznak és a honnan a modern közlekedés technikájával alig egy-két napi ut vezet a modern kultúra és haladás, az emberi szellem lehető legtekélyesebb művei közé. A régi görög bölcsök tanították, hogy a filozófia a halállal való foglalkozás, de az is kétségtelen, hogy a háboru veszedelme a mai kultúrebert is filozofálásra készíti. A modern embert, a ki a jogrend uralmát a mai jogállamban nagy tökéletességre vitte, gondolkodásra készíti az utóbbi éveknek mind erősebbé váló háborus zaja. Igen, az utolsó évek háboruinak számos oka volt és valóban elhibázott dolog lenne ezeket a háborukat általánosítani. De azért érdemes még ma is, és talán még inkább, mint valaha, mert folytonosan háborus időkben élünk, elgondolkodni azon, hogy természeti, vagy erkölcsi szükségesség-e a háboru? Ez a kérdés, a mellyel minden időkben annyit foglalkoztak az összes népek bölcselői és gondolkodói, és a mely előtt ma is elgondolkodva állunk. Már gyakorlatibb az a felfogás, a mely a kultúrát szembeállítja a háborúval és azt állítja, hogy a legutóbbi háboruk mind gyarmati háboruk voltak és magasabb kultúra győzelmét jelentették az alsóbbfoku kultúra fölött. Viszont kétségtelen az is, hogy ez az általánosítás is távol jár a valóságtól. Egy bizonyos: az, hogy kultúra és háboru egymásnak ellentétei, és éppen azért féltő aggodással nézzük, hogy a háboru terjedő szele képes lesz-e kikezdeni az európai kultúra legrégibb és legszilárdabb bástyáit is?

fenyegeti meg titokban a tengert, aki egy vőlegényt rabolt el az emberiségtől.

— Legyen nyugodt nagysád! Hátha csapódár volt. Hiszen a férfiak olyan gonoszak, nincs azoknak a szavában semmi igaz. Megérdemlette a sorsát, úgy kell neki.

— Bocsanat nagysád, hogy esetleg mi is férfiak vagyunk, egyikünk-másikunk talán esetleg férj-jelölt is. En másként vélekedem. Bizonyosan pénztáros volt s egy summa pénzzel megszökött s most utolérte a nemezis sújtó keze. Ebben a palackban talán pénz is lehet, amelyet visszaküld azoknak, akiktől elrabolta.

— Talán éppen a zseniális tolvaj, Kecskeméthy Győző.

— Ugyan kérem, hová ragad bennünket fantáziánk gyors taligája. Bizony legvalószínűbb, hogy szerencsétlen hajósok vetették a tengerbe, akik elhagyták családjukat, feleségüket, gyermekeiket s most így bucsuznak az otthonhagyottaktól.

— Ez a gondolat lefegyverzett valamennyiünket. A hölgyek könnyeiket szárogatták, mi pedig komor gondolatokba merültünk. Hogyne, hiszen egy ismeretlen sirhalom fejfájánál állottunk.

Alig vártuk, hogy a vendéglőbe érjünk. A felbontás ebéd után történt, hogy esetleges könyhullatás meg ne zavarja ételrendünket.

Leültünk a palack nyakát s egy finom papirtekercsbe göngyölt rózsaszínű papirost huztunk ki. A szívünk erősen dobogott az izgatottságtól, mikor egyik olvasni kezdte a következő sorokat:

„Tudatjuk mindenkivel szívünk túlradó boldogságát, hogy a mai napon Sőhaj Gizella és Bátor Pál egymással házasságra léptünk. A lakodalmat az Oceán közepén, a hajó földézetén tartottuk meg 1912. április havában.”

Általános elámulás.

— Csendes részvét kéretik — dörögte az egyik férj.

Bilkei Ferenc.

Ha a háboru a kultúra ellensége, akkor a gazdasági haladásra nézve is az, mert kétségtelen, hogy a kulturális fejlődésnek ezt a tényezőjét is megakasztja. A termelő lakosság ezreit vonja el foglalkozásuktól, a gazdasági munkától, másfelől pedig rohamos pusztítást idéz elő a termelt értékekben, a melyeknek pótlása ismét hosszú időt igényel. A kultúra és a háboru küzdelmében azonban az a vigasztaló, hogy hosszú időre számítva a kultúra az, a mely diadalmoskodik, úgy hogy a kultúra és vele a gazdasági fejlődés feltartóztatlan diadalutjában a háboru mindig csak egy kis epizód marad, mely a kulturális és gazdasági haladást több-kevesebb időre visszaveheti ugyan, de hosszabb időn át feltartóztatni nem képes. Az is kétségtelen, hogy az általános evolúcióban a háboru sem marad a régi. A mai háboruk nem az ó- vagy középkor embert és vagyont nem kímélő pusztító háborui, időtartamuk pedig a harci eszközök tökéletesedése és technikai igazgatás költségessége mellett jóval rövidebbre van szabva.

A mai kultúra és a gazdasági élet azonban nem csupán azért ellensége a háborúnak, mert a modern állam és a mai ember felfogásával össze nem egyeztethető. A mai gazdasági munka minél többet igyekszik előállítani és mellette a meglevő értékeket is minél sikeresebben meg akarja oltalmazni; a háboru pedig mindezeknek ellent mond. De azonkívül a mai állam a fejlődésnek arra a fokára jutott el, a hol a háboru a saját gazdasági fejlődését érezhetően hátráltatja. Arra gondolunk, hogy a kultúrában vezető államok szociálpolitikai feladatai óriási arányokban növekednek és óriási arányokban emelkednek a kiadások is, a melyek ezeknek a feladatoknak a megvalósítására szükségesek. E feladatok mellett ugy a fegyveres béke, de még inkább a háboru veszedelmes jelenségei és a viszonyoknak alapos vizsgálata meggyőzhet arról, hogy legnagyobb kulturálmok a saját gazdasági és szociálpolitikai feladatait visszatartják attól, hogy ezen a téren veszedelmes túlsókra ragadtassák magukat. Ezekre a kulturálmokra tényleg jellemző, hogy józan belátással csakis gyarmati háborura alkalmasak, olyan háborura, a mellyel tulajdonképpen a gazdasági és kulturális haladást mozdítják elő. Ebből a szempontból érthető Anglia és Németország megegyezése a flotta fejlesztése terén, Franciaország felzudulása a három évi szolgálati idő ellen, mindegyik kulturálmnak csaknem egyöntetű és folytonos gyarmati terjeszkedése.

A tény az, hogy a modern kulturálm éppen a saját gazdasági viszonyaira való tekintettel csupán gyarmati irányban folytatott háborút. És itt nem kell éppen afrikai vagy ázsiai gyarmatokra gondolni, hanem olyan területszerzésre, mely gazdaságilag jelentékenyen elmaradt és ennél fogva a kulturálm vezetése alatt hatalmas erő kifejtésre képes. Minden más háboru kulturálmok között csak gazdasági erővesztésre és ennél fogva a radikális gazdasági pártok felülkerekedésére vezethet, mert ezek a pártok minden ilyen háborút, a mely az alsóbb gazdasági osztályok gyöngítésére vezet, igen jól kihasználhatnak.

Mindezek a szempontok azonban a modern háboru gazdasági kérdéseinek nagy általánosságban való filozófikus megítélésére vonatkoznak. De a konkrét esetekben is a háboru, ha elkerülhetetlen, csak úgy képes az elpusztult értékeket pótolni, sőt jelentékenyebb gazdasági fejlődést előidézni, ha gyarmati jellegű terület-szerzéssel jár együtt, vagy legalább az illető ország érdekszféráját oly irányban terjeszti ki, hogy azzal az illető államterületnek gazdasági és kulturális fejlődése jár együtt. Még ezek az esetek sem teszik azonban szükségképpé a háborút, mert kétségtelen, hogy sokkalta célszerűbb, ha ez a terjeszkedés és gazdasági haladás a háboru elkerülésével is megvalósítható, mert a háboru mindig csak hatalmi eszköz marad, a mely emberek és értékek pusztulásával van egybekötve.

A sebesség bódító hatása.*

Mióta a bámulatosan gyorsan haladó technika műhelyéből kikerült a szél sebességével is versenyezni tudó automobil, megszorodott azon veszélyek száma, melyek a törékeny emberi életet fenyegetik. Napról-napra szedi áldozatait az öldöklő iramban száguldó gép, pedig lehetetlen elképzelni, hogy ne a legnagyobb vigyázat fogadalmával venné kezébe minden vezető az autó kormánykerékét. Az uton, a repülés közben kell tehát valami változásnak történnie, amely a végletekbe csapó bátorsággal tölti el az utas egész valóját, feledtetve vele mindent: betegséget, halált, a saját és más életét.

Ezen érdekes gondolat szép és gazdag téma a tudományos kutatás számára. Először francia ideggyógyosok agyában fogant meg az az eszme, hogy e mélyreható változás okozójaként a sebességre kell gondolni. Összehasonlították a tulhajtott automobilozás hatását pl. a morfinizmussal, vagy az alkohol élvezésével s mivel egészen találónak látszott e hasonlat, új fogalmat vezettek be az orvosi tudományba s kezdtek beszélni a sebességről, mint narkotikumról. Lássuk röviden mennyiben állja meg a helyét ez az analógia s kövessük nyomon a nagy francia lélek-buvárok tetszetős érveléseit.

Indul az autó. Először szép csendesen szeli az utat s egy csodálatosan kellemes érzés ragadja magával az utasokat. A szervezet mintegy könnyebbnek érzi magát, párolgása szabadabb anyagforgalma és vérkeringése élénkebb a szokottnál s az élesen csapkodó szél, a levegő vágása kipiritja az arcot. Fák, házak, mezők képei suhannak el gyors egymásutánban szemük előtt, mint a kaleidoszkóp tarka képei s elfogja őket a szabadság leirhatatlan érzése. Ekkor már megvan a talaj arra, hogy a vezető ellenállás nélkül hatványozza a fölvetett sebességet s a szédítő iramban robogó autó nem kelti föl többé utasaiban a félelmet, mert minden más érzést kiszorított lelki világukból a gyönyör, a mámor érzése. Az örült sebességgel elhagyott vidékek, melyekről a szem közvetítésével millió és millió fölvételt készít az agy szürke állománya: zsibasztólag hatnak a központi idegrendszerre s tényleg enyhe narkóziához hasonló állapotot idéznek elő. Szereppel bír e kábulat kialakulásában a fül belső részében elhelyezett gyorsulási és egyensúlyozási érzékszervünk állandó izgalma is, (ezt majd egy más alkalommal ismertetjük) mely fűrésztja e neki megfelelő agyi központot.

S vajjon nem ugyan ez a hatása van-e a morfinnak, vagy más hasonlóan bódító alkaloidnak? Először gyönyörűséget, kábulatot okoz, pazar képeket kergettet a képzelettel s szabadnak, tettersnek érzi magát a méreg élvezése közben a legnyomorultabb ember is. S végül évek hosszú sora után megöli, szétrombolja az oly hatalmasan fölépített idegrendszert.

Egészen az utolsó mondatig mindez alkalmazható az automobilozás tulhajtóira is. Pierre Hachet-Souplet francia ideggyógyos, a párisi élettani intézet vezetője azt vallja,

*) A »Darwin« népszerű természettudományi folyóirat legutóbbi számából. Szerkeszti és kiadja dr. Fülöp Zsigmond.

hogy az autománia is (ha szabad kifejezést használni) épp olyan mérgezője az idegrendszernek, mint az előbb említett narkótikumok (bódítók) bármelyike. Aki átadja magát a sebesség narkotizáló hatásának, éppen olyan betegségben szenved mint a morfinista, vagy az ópiumfűstölő. Csak az eszközök mások. Kigyógyíthatatlan szenvedéllyé válik mindkettő s a „sebesség bolondja“ nem riad vissza a naponkénti szerencsétlenségektől (még ha vele magával esett is meg,) éppen úgy, amint a morfinistát sem rettent meg a fokozott s a másnak okvetlenül halálhozó nagyobb adag veszélye.

Az elvakultak, kiket már a szenvedély, a rohanás mániája hajt, nem törődnek a járó-kelők életével; éppen olyan vad gyorsasággal futnak végig a nagy város néppel telt utcáin, mintha most is künn a szabadban, az üres utakon vágatnának. Hogy nekik csak a szenvedély parancsol, azt élénken bizonyítják a napi hírek, melyek oly sokszor viszik világá, hogy ma is ugyanaz az automobil gázolt, amely pl. tegnap, vagy tegnapelőtt.

Atgondolva a francia tudósok ezen érdekes eszméit, csak egy helyen állunk meg kissé kételkedve, tanakodva. Ha a sebesség tényleg ilyen kábulatot okoz, miért nem fog el bennünket a bódultság a gyors- vagy expressz-vonatokon? Hiszen ezek még gyorsabban röptének bennünket, mint utasait az autó. A magyarázat azonban itt sem késhetik sokáig. Vonaton elmarad a szabadságnak ama féktelen érzete, amely az automobilnak saját magunktól függő szédítő iramot ad. Nincs meg a levegőnek zibbasztóan ható vágása, mert bezárt fülkében, szorongva utazunk s a tovaftató vidékből csak annyit láthatunk, amennyit az ablakok vasrámaikba zárnak be. De még így is szédülés fogja el azokat, akik kitekintgetnek a vidékre. Olyan a vonat, mint egy mozgó börtön, melynek futásába beleszólásunk nincsen, míg az autó rohanása szeszélyünk játékától függ.

Nem ragadja el a sebesség utáni vágy a vonatvezetőt sem. Pedig ő egy önfeledt pillanatában igazán azt tehetné, ami neki tetszik. De ő már nagyon megszokta a naponként ismétlődő, megszabott utat, melyről a sinék letérést nem engednének. Ő nem passzióból, hanem robotból rója a mértőleket, kötött menetrendhez s szigorú fegyelemhez van szoktatva s a gyakorlatképen évekig tartó bumlizások letörték már benne a gyors iram vágyát. Hiszen az mindennapos, hogy a szerencsétlenségek nagybárra amatőr soffőrökkel történnek, míg a hivatásos vezetők sokszor mérséklői, élő fékei az urak sebesség-mániájának.

A sebesség által előidéztet bódulat valószínűleg azon alapszik, hogy a látás útján rendkívül sok új benyomás, kép rajzolódik be gyors egymásutánban az öntudatba. Ezt az állatkísérletek is bizonyítják, mert a betakart szemű állatokon bármilyen sebességgel sem lehetett előidézni (Berillon).

Hogy a nagy sebesség tényleg bódítólag hat a központra, az bizonyos, de hogy maga után vonja-e az idegrendszer bomlását is — amint pár évvel ezelőtt Souplet és Berillon annyira állították — az legalább is kétséges. Ilyen dolgot megállapi-

tani nehéz, mert a mai világban nagyon sok más passzió is van, amelyek lassan-lassan tönkreteszik az idegrendszert, de hogy mennyiben van része ebben a túl-hajtott autózásnak — meg nem állapítható. Azonkívül erre adataink is hiányoznak, mert még nagyon fiatal találmány a gépkocsi. A francia orvosok ezen okoskodása azonban kétségtelenül némi tudományos fényt derít a gyakori autószerencsétlenségek okára.

Dr. Molnár Elek.

A SZILÁGY SOMLYÓ

politikai lap

előfizetési ára:

Egész évre . . . 8 K Negyedévre . . . 2 K
Fél évre . . . 4 K Egyes szám ára 20 f

Megjelenik minden csütörtökön.

KÜLÖNFÉLÉK.

A város és a villamvilágítás.

A Lajos-malom és a „villanyvilágítási részvénytársaság“ anyagi zavarokból való kimentése volt a célja amaz összejövételnek, melynek résztvevői hétfőn délután, a színház helyiségében folytatott tanácskozásban megjelentek.

Előbb egy, a városi képviseleti közgyűléshez benyújtandó, hosszasan megindokolt indítványt akartak az értekezlet elébe beterjeszteni, amelynek értelmében Szilágysomlyó város 200,000 korona összeggel járulna ahhoz, hogy a városunk és vidékünk közgazdasági és kulturális érdekében igen fontos tényezőként szereplő Lajos-műmalom és villamos részvénytársaság prosperálása biztosíttassék. Az értekezlet elébe azonban már csak egész általánosságban terjesztettek elő indítványt az iránt, hogy a gőzmalom és villamtelep működése biztosíttassék.

Az értekezletet Udvari József helyettes polgármester nyitotta meg és az ügy rövid ismertetése után felkérte Ábrahám Sándor városi mérnök, gazdasági tanácsost, hogy az összejövétel célját és az ügy állását tüzetesebben ismertetve, tegye meg indítványát.

Ábrahám Sándor hosszasan fejtegette a Lajos-műmalom és a villamos részvénytársaság fennállásának közérdekű, szükséges voltát és rámutatott a kényszerhelyzetre, melybe Szilágysomlyó város közönsége jutott. Javasolja, hogy a város képviseletéhez az értekezlet megállapodásaként indítvány adassék az iránt, hogy a város 100,000 koronával járuljon elsőbbségi részvények vásárlása által a villamos vállalat megerősítéséhez.

Az értekezlet többsége az indítványt dr. Keller Samu, Szabó István és több városi képviselő ellenzése után oly módosítással fogadta el, miszerint az értekezlet által kiküldött bizottság lépjen érintkezésbe a Lajos-malom és villamos művek igazgatóságával, továbbá az érdekelt Krasznamegyei takarékpénztár és Közgazdasági bank részvénytársaságok

igazgatóságaival és kölcsönös megállapodás folyamánként tekinthető olyan indítványt terjesszen Szilágysomlyó város képviselőtestülete elébe, amely míg a villamos művek fennállását és fejlődését lehetővé tenné, egyben a várost minden anyagi károsodás ellen biztosítaná.

A hosszú élet titka.

— Kintzing egyetemi tanár tanítása. —

Egy híres amerikai orvosprofesszor, Kintzing Pearce, aki a marylandi orvosi egyetemen tanít, könyvet írt arról, mik a föltételei a hosszú életnek. Ennek a titkát évszázadok óta kutatják az emberek és a legújabb korban igen sűrűn jelennek meg szakemberektől hasznos tanácsok az élet meghosszabbítására nézve. Kintzing dr., akinek könyve Amerikában igen nagy érdeklődést keltett, különleges tanulmányává tette az emberi élet tartalmát és igen egyszerű becsületes tanácsokat ad arra, hogyan kell a betegségtől óvakodni, hogyan kell az egészséget megőrizni és ezen az úton hogyan lehet sokáig élni. Mivel a hosszú élet titka bizonyára mindenkit érdekel, alább röviden ismertetjük az amerikai orvosprofesszor könyvét.

Az első követelmény az, hogy kerülni kell mindazokat az okokat, amelyek korai halált idéznek elő és követni kell a modern tudomány egészségügyi rendszabályait. Aki sokáig akar élni, annak meg kell szereznie bizonyos tulajdonságokat, amelyekkel természetből fogva esetleg nem rendelkezik. Mértékletesen kell ennie és jó emésztésről kell gondoskodnia. Aki biztosítani akarja magát a korai halál ellen, legyen derűs kedvű, békés természetű és elnéző mások megítélésében. A napszakok szerint rendezett szokások kellenek és olyan foglalkozás, amely nem kényszerít folytonos ülésre.

Ami a lakást illeti, mondja Kintzing dr., már eddig is elegendő bizonyító anyag áll rendelkezésünkre, hogy belássuk, mennyivel kedvezőbb helyzetben van a falusi lakó, mint a hasonló föltételek közt élő városi lakó. Ennek főoka az, hogy a város csak nehezen tudja kielégíteni lakóinak két főszükségletét. Ezek: a tiszta levegő és a tiszta víz. Ebből az következik, hogy minden városi embernek, hacsak valami módon megteheti, a város központjától minél messzebb kellene laknia, amivel föltétlenül meghosszabbítja a maga és a családja életét. Aki lakást bérel, inkább azt nézze, egészséges-e a lakás, mint azt, hogy elegáns-e a kiállítása. A friss levegő egyáltalán az élet első föltétele. Dolgozni is, pihenni is friss levegőn kellene és alvás közben meg éppen jó friss levegőt kell a tüdőbe juttatni.

Óvakodnia kell az embernek, hogy sokat ne egyék. Inább kevesebbet, mint nagyon sokat. A gyors evés a hosszú élet legnagyobb ellensége. Egyetek lassan, az ételt jól rájátsátok meg és már is kevesebbet fogtok enni. Az ételnek alkalmazkodnia kell az ember korához, szervezetéhez, foglalkozásához és szükségletéhez, de mindenestre jól meg kell főzve lennie.

És csak ne sokat gondolkozzatok egészségekről, hangzik Kintzing dr. tanácsa. A képzelte bajokon való folytonos töprengés éppen annyira árt a testnek, mint a valódi betegség. Aki egyszer megismerte, hogy mi a helyes, az önként, aggodalmas fontolgatás nélkül fogja követni a szabályokat. De nem csak az élet fizikai föltételeire kell tekintettel lennünk. Legalább is ugyanakkora figyelemmel kell lenni az elmére, a lélekre is. A munkát bizonyos szabályok szerint kell végezni, hogy az energia ki ne merüljön. A szellemi munkát fizikai munkával változtatossá kell tenni és kellőképpen pihenni is kell. Legyen az ember jókedvű. A folytonos szomorkodás több embert vitt már a sirba, mit a sok munka, fájdalom, vagy nyomor. A humor már sok bajtól óvta meg az embert. Az élet meghosszabbításához, különösen már előrehaladottabb korban, nagyban hozzájárul valami olyan kedvtelés, amely az élethivatáson kívül van. Például kertészkedés, állatnevelés, fotografálás, régiséggyűjtés stb.

Friss levegő és egyszerű életmód: ezek azok a titkos szerek, amelyekkel meghosszabbítjuk életünket, fejezi be jó tanácsait a professzor.

— **Dr. Kaizler György bankigazgató.** Czell Vilmos, a Középszolnokmegye-zilahai takaréknál viselt igazgatói állásáról eltávazása miatt lemondván, az igazgatóság Kaizler György dr. nyug. főispánt hívta meg az igazgatói helyre. Kaizler György dr. a meghívást elfogadta s így vármegyénk e legnagyobb intézetének sikerült a Kaizler György tekintélyes és népszerű egyéniségében kiváló erőt nyernie.

— **Változás a zilahi államépítészeti hivatalban.** Czappán József főmérnök államépítészeti hivatal főnököt a m. kir. kereskedelemügyi miniszter Magyaróvárra helyezte át, hasonló hivatali megbízással. Egyidejűleg a zilahi államépítészeti hivatal főnökévé Moldoványi Béla csikszeredai államépítészeti főmérnököt bizta meg, aki a vármegye közgazgatási bizottságában a közlekedési érdeket képviselni fogja.

— **Fetzer János Ferenc,** a szilágysomlyói főgimnázium tanára, a „Szilágysomlyó” kiváló munkatársa egészségének helyreállítása végett pár heti szabadságra ment. A népszerű professzor állapota annyira javult, hogy szabadságidejét megszakíthatta s növendékeit saját maga vizsgáztathatja le. Az évrő vizsgálatok után egészségének teljes helyreállítása végett valamelyik tengeri fürdőt fogja felkeresni.

— **Esküvő.** Gergely Ferenc felső-tőlki ref. lelkész május hó 28-án délután tartotta esküvőjét Kálló Vilmmával, Kálló Gyula tégla-gyáros kedves leányával. A polgári házasságkötésnél tanuként Somogyi István zsidói jegyző és Golonya Géza szolyvabárfalvai szövetkezeti igazgató működtek közre. Az egyházi áldást Zsigmond Károly szilágysomlyói ref. lelkész adta szép beszéd kíséretében az ifjú párra.

— **Esküvő.** Dr. Weisz Samu szilágysomlyói ügyvéd folyó hó 25-én tartotta esküvőjét Fischer Erzsikével, Fischer Károly föld-birtokos lányával Tasnádon.

— **A zilahi Wesselényi kollégiumban** június 23. napjától kezdődőleg tartják meg a szóbeli érettségi vizsgálatokat.

— **Áthelyezés.** A pénzügyminiszter orosz-hegyi Szabó Kálmán, zilahi pénzügyi számgyakornokot a székesfővárosi adófelügyelőséghez helyezte át.

— **Mulatság.** A szilágysomlyói ref. egyházközség — már állandóvá vált jó szokásához híven — az idén is megtartja nyári táncmulatságát. A mulatság napja június hó 1. (vasárnap), (ha kedvezőtlen lenne ekkor az idő: a terminus június 8-ra halasztódik el), — színhelye pedig a szilágysomlyói Borértékesítő és Pincészövetkezet mulatója lesz. A mulatságnak — mint rendesen — előreláthatólag teljes lesz a sikere; a résztvevők egy jól átmulatott éjszaka emlékével, az egyházközség pedig az építési adósság csökkentésére szánt szép summa jövedelemmel zárhatják le a mulatság aktáit.

— **A tasnádi gör. kath. lelkész.** A szamosújvári g.-kath. püspök teljesítette a tasnádi hívek régi óhaját s rendszeresítvén a tasnádi papi állást, arra Kupsa Domicán porci papot nevezte ki, aki állását rövid időn belül el is fogja foglalni.

— **A debreceni egyetem.** Szilágysomlyó közönségét is közről érdekli a debreceni egyetem, melyről egy legújabb miniszteri rendelet megállapítja, hogy 1918-ban teljesen meglesz. A hittudományi kar 1914—15-ben nyílik meg, személyes kiadásait az állam, a dologikat az egyházkerület és a főiskola pénztára fizeti. A jogi és államtudományi kar 1914—15-ben nyílik meg szintén fokozatos évfolyamokkal és az elsőszigorlatokat 1917-ben ejtik meg. A bölcsészeti kar szintén fokozatos évfolyamokkal ugyancsak 1914—15-ben nyílik meg, míg az orvosi kar harmadik, negyedik és ötödik évfolyama 1916—17. év őszén kezd meg, működését, szintén szigorlati joggal és a kö-

vetkező években vezetik be az első és második év tanfolyamát.

— **Gyászrovat.** Részvétellel értesültünk, hogy a krasznai kir. járásbíró albirója: Jakó Elek meghalt a napokban. A gyászbeszéd a következő gyászjelentés tudatta: „Öz. Jakó Elekné sz. Brunner Anna, mint hű, gondos és önfeláldozó hitves a maga, valamint kis leánya Annuska és alólírottak nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy a szerető férj, apa, gyermek, testvér, vő, sógor Jakó Elek kir. aljárásbíró, életének 35. boldog házasságának 7-ik évében folyó év május hó 23-án d. e. 10 órakor hosszú, de önmegadással viselt szenvedés után az Urban elhunyt. Kedves felejtethetetlen halottunk folyó év május hó 25-én d. u. 3 órakor, a református egyház szertartása szerint fog örök nyugalomra tétetni. Aldott legyen emléke! Kraszna, 1913. május 23. Jakó Ödön és neje Bihary Ludovika, mint bánatos szülei. Öz. Brunner Antalné, mint anyósa. Jakó Sándor és neje, Jakó Aranka férj. Sinay Károlyné, Jakó Ödön, Jakó Imre, Brunner Rudolf, Brunner Ferenc, Brunner Róbert és neje, mint testvérei, sógorai és sógornői.

Külön gyászjelentést adott ki a krasznai kir. járásbíró albirója és hivatalnoki kara a következő szöveggel: „A krasznai királyi járásbíró tagjai fájdalommal tudatják szeretett kartársuknak Jakó Elek királyi albirónak folyó év május hó 23-án, Krasznán történt elhunytát. Emlékét kegyelettel őrizzük!”

Obengruber József ny. adópénztáros, hosszú időn át Zilah városnak pénztárosa, életének 75-ik, házasságának 53-ik évében folyó hó 23-án elhunyt Zilahon.

— **Mezőgazdasági bizottsági ülés.** A Szilágysomlyói járás mezőgazdasági bizottsága május hó 30-án, pénteken d. e. 10 órakor, Szilágysomlyón a főszolgabíró hivatalos helyiségében Nagy Gyula főszolgabíró elnöklelt alatt gyűlést tart. A gyűlés tárgyai: 1) A folyó-évi tavaszi apaállat vizsgálat eredménye. 2) Folyó évi tavaszi anyaállatok összeírásának eredménye. 3) Hiányzó, tenyész apaállatok tekintetében való intézkedés. 4) A zilahi kir. gazdasági felügyelőség 387—1913. számú megkeresése a Szilágysomlyó város tenyész apaállatainak tartása ügyében a város tanácsának a m. kir. földművelésügyi miniszterhez intézett kérelme ügyében véleményadás iránt. 5) Esetleges indítványok.

— **Élelmicikkek vizsgálata.** Dr. Szóbel József vegyvizsgáló, a szatmári m. kir. vegyvizsgáló állomás kiküldöttje, a múlt héten a szilágysomlyói üzletekben és a piacon különböző élelmicikkeket, különösen a tejterméket vizsgálta s vegyelemzés végett számos mintát vitt magával. A vizsgálat meglehetősen kedvező eredménnyel járt, amennyiben csupán három esetben bizonyult hamisítottnak az eladásra szánt élelmicikk. A hamisítók ellen, két perceseni és egy bürgesdi asszony ellen, a kihágási eljárást megindították.

— **Az Apolló színház szombaton, vasárnap és szerdán tartja előadásait változatos, érdekes műsorral.** A vállalat gondoskodik arról, hogy a műsor keretében minden este egy-egy nagyszabású mozi dráma nyújtson műélvezetet a közönségnek.

— **Gyógynövényértékesítő tanfolyam.** A földművelésügyi miniszter vadontermő gyógynövények szedésének és értékesítésének elsajátítása végett a kolozsvári m. kir. gazdasági akadémián 1913. évi július hó 29-től augusztus 6-ig lelkészek és néptanítók részére 8 napra terjedő tanfolyamot rendez. A résztvevők ingyen lakásban és fejenként — utiköltség és napi díj fejében — 64 (hatvannégy) korona átalányban fognak részesülni. Akik ezen tanfolyamon résztvenni óhajtanak, a földművelésügyi miniszterhez címzett kérvényüket 1913. június hó 10-ig a nagyváradi miniszteri kirendeltséghez adják be. A kikötött létszám betöltése után a helyhez mérten olyanok is felvételnek, a kik segélyre nem tartanak igényt.

— **Az első színielőadás.** Vasárnap este mutatkozik be Neményi Lipót színigazgató színtársulata a szilágysomlyói közönség előtt. A társulat teljes mértékben megnyerte a vidéki

városokban, többek között Zilahon is a színházlátogató közönség rokonszenvét s így remélhetőleg nekünk is élvezetes estékben lesz részünk. Az előadások sorát az „Éva”-operett nyitja meg a következő szereposztással: Flaubert Oktáv, gyártulajdonos — Csáky Antal, — Millefleur Dagobert — Kun Dezső, — Papuerette Pepita Disiré (Pipszi) — Szigethy Irén, — Larusse Bernát, művezető a gyárban — Horváth József, — Eva — Füzes Lenke, — Mathieu, inas Flaubertnél — Kaproncai Gyula, — Voisin, főkönyvelő — Erneyi János, — Prumelles, könyvelő — Gáspár Jenő, — Jack, öreg szolga — Kaproncai Gyula, — Freddy — Boros Emil, — Teddy — Bay László, — George — Stella Gida, — Gustave — Szöllősy Gyula, — Elli — Béressi Gizi, — Cchichi — W. Perényi Meláni, — Margot — Gáliczki Irén, — Muche — Gáliczki Margit, — Sofför — Zentai Árpád, — Inas — Kormos Pál, — Szobalány — Mikey Rózsi, — Első munkás — Rajnay Jenő, — Második munkás — Németh Nándor, — Első munkásnő — Gáliczki Erzs, — Második munkásnő — Pelsőczyné. Hétfőn a „Cigány-szeretlem” kerül előadásra.

— **A felhőszakadás pusztításai.** Megemlékeztünk arról a felhőszakadásról, mely folyó hó 20-án elborította Szilágysomlyó nyugati részét. Mint a beérkezett hivatalos jelentések mutatják: a legnagyobb csapás Kárasztelek községet sújtotta. Itt 2 lakóházat teljesen elpusztított az ár, 14—15 házat pedig annyira megrongált, hogy a lakóit kilakoltatni kellett. A község utcáján méternél magasabb volt az ár s elsodorta majdnem az összes hidakat, kerítéseket. Számtalan aprójószág és több disznó megfulladt a vízben. A község belterületén a kár a községi előjáróság becslése szerint 72,000 koronára tehető. Legtöbbet károsodtak Kárasztelek község (5100 K), Pongrácz Jenő (3200 K), Nussbaum Ignác (2300 K), Szabó Ferus József (2000 K). A felhőszakadás kint a község határán is óriási károkat okozott a vetésekben s a szénatermés $\frac{9}{10}$ részét semmivé tette. Mintegy 80,000 korona kára van ezáltal a községbelieknek. 152,000 korona tehát az összes kár, óriási összeg, mely számos ekzsztenciának tönkremenetelét jelenti a mai nyomoruságos időkben. A község előjárósága segélyakció megindítása érdekében az alispánhoz fordult.

— **Uj fényképészeti műterem** nyílt meg folyó hó 26-án városunkban „Rembrandt műterem” elnevezés alatt, mely modern berendezése, nemkülönben izléses kiállítású képeivel a legkényesebb izlést is kielégíti. A műterem dr. Gáspár Gyula Rákóczi-utca 18. szám alatti házában van berendezve.

— **Gyűjtés a jegyzők árvaháza javára.** A belügyminiszter megengedte, hogy a községi és körjegyzők Erzsébet királynéről nevezett országos árvaháza és segítőegyesülete javára a községi és körjegyzők árvái és özvegyeinek hathatósabb támogatásához szükséges anyagi eszközök megszerzése céljából a jegyzői irodákban gyűjtő-perselyeket helyezzenek el.

— **Öngyilkosság.** Szabó K. F. István káraszteleki gazdálkodó hétfőn délelőtt a lakásán a mestergerendára felakasztotta magát. Az öngyilkosságot az életunt ember kis leánya vette észre. Rémült kiáltásaira az odasiető szomszédok elvágta a kötelet, de Szabó K. F. István már akkor az utolsókat horkogta s pár perc múlva már halott volt. Mike István szolgabíró és dr. Láng Jakab orvos még aznap megtartották a helyszíni szemlét s megállapították az öngyilkosságot. Szabó K. F. István — aki már kétszer akart önkéze által véget vetni az életének — valószínűleg alkoh-

NESTLÉ FÉLE
régbevált GYERMEKISZT
a legjobb és legolcsóbb
DOBOZA K1.80 MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGERIÁBAN
Próbadobozt ingyen küld: HENRI NESTLÉ, Wien, I. Biberstr. 182

lista természete miatt való elkéséredésében mondott bucsut — ezuttal örökre — a világnak.

— **Üzletátvétel.** A Kurländer és Ullmann nagyváradi cég tulajdonát képező piactéri forgalmas vas- és fűszeráru üzletet a napokban vásárolta meg egy részvénytársaság, mely Frankovits Ignác r. t. céggel erre a célra alakult. A részvénytársaság vezérigazgatója ügyeinek intézője Frankovits Ignác, az üzlet egykori tulajdonosa lett.

— **Németország műtrágyafogyasztása a múlt évben.** Németország 1912-ben 560 millió márká — 1910-ben 350 millió márká értékű műtrágyát fogyasztott. A birodalom műtrágya fogyasztásának emelkedése páratlanul áll. Már 1910-ben azt hitték, hogy a további emelkedés lehetetlenség, mert már akkor 107 kg. műtrágyát használt fel birodalmi átlagban szántóföld területe minden kat. holdján, mégis két év alatt több mint 200 millió márkával emelkedett a fogyasztás s így 1912-ben körülbelül 155 kg. különféle műtrágyát használt fel szántóföldjének minden kat. holdjára. Ennél eklatásabban semmi sem bizonyíthatja a műtrágyázás nagyon is jövedelmező voltát. Ezzel szemben Magyarország — fél akkora szántóföld területén — elhasznált 1912-ben nem egészen 20 millió korona értékű műtrágyát, a mely mennyiségből országos átlagban 15 kg. műtrágya sem jut egy katasztrális hold szántóföldre.

— **Bulgáriának pénzét Magyarországon verik.** Május 16-án Szófiában megtartott árlejtés eredménye az lett, hogy a hat millió lira ezüstpénz veretésére a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank legkedvezőbb ajánlatát fogadták el. A bolgár pénz veretését a bank a kőrmöczbányai magyar királyi pénzverőhivatal által fogja eszközölni.

— **Száz ájulás a kíváncsiság miatt.** Berlinben a képzőművészeti múzeumban állították ki a német császár leányának nászajándékát. Reggel öt órakor már ezrekre menő tömeg tolongott a múzeum előtt. Később a tolongás verekedéssé fajult. Száz nő elájult a nagy tolongásban.

— **Iparostanulók otthona.** Itt a tanév vége! Ilyenkor sok szülő aggódva néz a jövőbe. Mi lesz a fiával, ha megbukik s hová fordul, ha sikerül az érettségi? A tapasztalat szerint rengeteg sok maturáns hosszú küzdelmének a vége egy dijnoki, vagy irnoki állás. Szóval nyomorog egész életén keresztül.

Ezen nyomoruságos élet helyett sokkal szebb s biztosabb életet képes biztosítani önmagának egy iparos, ha csak egy kis szikra törekvés sarkalja. — Az élet is azt mutatja, hogy amíg ezer meg ezer iparos jó módban él, amíg azok egyrésze többszörös háziur, addig az irodákban görnyedő, jobb jövőt várt irnokok, legfeljebb többszörös váltótulajdonosok.

Az iparos pálya az, amelyen boldogulni lehet!

Boldogulni lehet pedig azért, mert azon iparos, aki mesterségét igazán érti és törekvő, nemcsak bizonyos vagyont, hanem kellő tekintélyt is biztosít magának.

Az ipartörténet számos oly esetet ismer, hogy szegény kisiparos kiskerető vállalata idővel gyárrá fejlődött, s a szegény igények között élő kisiparos dedunokái milliók urai lettek.

Eddig a jobb családok fiainak iparos pályára való adásától rettenetesen, de jogosan idegenkedtek, mert az eddigi tanoncenevelés nem volt korszerű, s mert a szülők annak a lehetőségnek voltak kitéve, hogy jól nevelt fiaikat a rossz társaságok elrontják és a mester a mesterségben való kiképzéstől visszatarthatva, különféle más munkára használja fel.

Ennek az állapotnak megszüntetése végett Hieronymi volt kereskedelemügyi miniszter egyik rendeletében értesítette az illetékes köröket, hogy a jövő iparos nemzedék szempontjából igen fontosnak tartja a tanoncotthonok létesítését s az ez irányú törekvéseket anyagilag is hajlandó támogatni. E rendelet több tanoncotthon létesítését eredményezte, melyek feladata a szülőket fiaik iparospálya választásánál tanácsal ellátni, a tanoncokat internátusi kezelésben

jó és gondos ellátásban, humánus elbánásban és szakzerű nevelésben részesíteni.

Ezzel pedig elesik az az aggodalom, mely sok művelt szülőt az iparos pályától elriasztott.

Ilyen tanoncotthon Iglón is létesült, mely eltekintve attól, hogy az ország legegészségesebb s legtisztább városainak egyike, ezért is érdemel különös figyelmet, mert a helyi viszonyok folytán a tanoncok a német nyelvet is elsajátíthatják annyira, hogy a tanoncidő lejártá után szakismereteiket e nyelven is gyarapíthatják.

A tanoncotthon gondnoksága a tanoncidő alatt a tanoncokat a műhelyekben is rendszeresen látogatja és mesterségükben való előhaladásukat ellenőrzi, a tanoncidő lejártá után pedig kiváló műhelyekben való elhelyezésükről gondoskodik.

Összefoglalva a mondottakat, a tanoncotthonban a tanonc lakást, ellátást, mosást s gondos nevelést nyer, s e tekintetben a leggondosabb szülői házat is helyettesíti. — A tanonc a műhelyben csak előre megállapított munkaidő alatt van, a nap többi részét az otthonban tölti.

A tanoncotthon f. évi szeptember 1-én megnyílik.

A szülők helyesen cselekszenek, ha a fiaik részére az otthonban mielőbb helyet biztosítanak s ez okból a részletes felvilágosítást tartalmazó értesítőt kéri. Az iglói Általános Ipartestület Elnöksége.

— **A ragadós állatbetegségekről** a „Földmívelési Értesítő” Szilágyvármegyére vonatkozólag a következő kimutatást közli: Lép fene: Krasznamihályfalva, Tasnádszántó; Szilágyballa, Szilágyzentkirály p. — Veszétség: Alsóvalkó, Bükkörményes p. — Takonykór és bőrféreg: Kémer. — Ivarszeri hólyagos kiütés: Szilágyper t. ló. — Rühkór: Alsóvalkó ló, Krasznafüzes ló; Alsóberekcső ló, Alsószivágy t. ló; Oláhcsaholy 2. u. ló, Tasnádbajom ló, Tasnádszántó ló, Tasnádszántó t. ló, Tasnádszarvad ló; Egregypósa ló. Bivalyvész: Vadafalva, Cigányi l. Sertésorban: Magyarkecel. — Sertésvész: Monó p., Kémer p., Ergirolt 2 u., Beréd, Magyaroroszló, Szilágykövesd, Szilágy-sziget Szilágyoslymos t.

— **A „Vasárnapi Ujság”** május hó 25-iki száma nagyon szép és érdekes képeket közöl Ada-Kalé ezigetéről, a pozsonyi gheztó égéséről, a svéd-magyar football-mérkőzésről, a makói gazdák nagy kocsiversenyéről, a Király-színház bécsi vendéglátékáról, a készülő Panamacsatornáról, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Kvassay Ede regénye, Pásztor Árpád, Lenkei Henrik és Farkas Imre versei, Szöllősi Zeigmond novellája s egy érdekes francia regény. Egyéb közlemények: aktuális arcképek, képek a Bach-korszakbeli hivatalnokai egyenruháról s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészetsakkjáték, stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, a „Világkrónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában. (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.) — Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

— **A Nap a magyar ujságírás szenzációja.** A Nap a magyar közönség legkedvesebb lapja. A 48-as eszmék és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és törhetetlen szószólója.

A legmodernebb, legfrissebb és legkitünőbb lap. A magyar riport uttörő mestere. Főszerkesztő: Braun Sándor. Dr. Hajdu Miklós társszerkesztő. Munkatársai: a magyar ujságírás kitünőségei. Peldányszáma amerikai ujságsiker: 155.000 példány naponként. Egy szám 6 fillér. Előfizetési ár: egy évre 18 korona, félévre 9, negyedévre 4 korona 50 fillér, egyhónapra 1 korona 60 fillér. A Nap-ot megérkezése után azonnal házhoz szállítja A Nap kihordó szervezete.

Megkésett nyilatkozat.

A szilágyosomlyói járás főszolgabirájától lapzártakor a következő levél közlésére kértünk fel:

Tekintetes Bölöni Sándor urnak, mint a „Szilágyosomlyó” politikai lap szerkesztőjének Szilágyosomlyó.

A folyó évi május hó 15-én megjelent „Szilágyosomlyó” című politikai lap különféle rovatában, egy fenyegetés című közlemény jelent meg, amire rögtön részben honn nem létem, részben betegségem miatt nem válaszolhattam.

Mint a törvényhatóság egyik legrégebbi tisztviselője, aki a politikai fergetegeken 30 éven túl terjedő szolgálatomnál fogva többször szerepeltem és szerepelnem kellett, ezen cikket szó nélkül nem hagyhatom, s arra a következőképpen válaszolhatok.

Szilágyvármegye törvényhatósága élén a kormány képviselésében mindig oly főispánok voltak, akik a mások politikai véleményét respektálták és tiszteletben tartották, nekem egy alkalommal sem volt a legkisebb kellemetlenségem sem, hogy politikai nézetemet elhallgassam, avagy azt ne nyilváníthassam, éppen ezért nem tudom elképzelni e cikknek eredetét. Mert ha bizonyos intézkedés bizalmas uton meg lett volna téve az iránt, hogy dr. Barabás Béla képviselő választói a beszámolóval való megjelenéstől tartózkodjanak, úgy az valamelyes formában nekem is tudomásomra juthatott volna, ez pedig meg nem történt s így én, aki a vármegyénk jelenlegi főispánját, méltóságos Péchy Imre urat nemcsak főispánsága, de kis tanuló korától kezdve, a vármegye szolgálatában is mint tisztviselést ismertem és ismerem, határozottan állítom, hogy őt a politikai élet irányításánál ily célok nem vezették és nem vezetik.

Egyéni meggyőződését férfias nyíltsággal szokta irányítani, kéz alatt ijesztgetéseket lovagiassága sem engedi meg, de meg mint a vármegye szülöttje, őszinte magyar ember s természetével sem egyeztetethető össze, ennél fogva azt kell kijelentenem, hogy az, aki e hirt a tekintetes szerkesztő urnak tudomására jutatta, a vármegye eddigi békés együttélésének nemcsak hasznos szolgálatot nem tett, de talán olyat is állított, ami a valót nem fedi.

Tiszteletem őszinte nyilvánítása mellett maradtam Szilágyosomlyó, 1913. évi május hó 28-án. Őszinte hive: Nagy Gyula, főszolgabíró.

*

Fölöslegesnek tartjuk közleményünknek bővebb magyarázatát. Megirtuk a „fenyegetés” közlésekor, hogy nem tételezzük föl Péchy Imre főispánról a fenyegetést, — éppen azért a főszolgabíró hivatalos védelmezését teljesen szükségfelettinek és tárgyaltannak is találjuk és azt nem a főispán szükségtelen rehabilitálása végett, — hanem csupán a beküldő iránt való előzékenységből adtuk közre. Annyit azonban megjegyzünk, hogy amint mi nem kívánjuk a főszolgabíróhoz érkező „bizalmas utasítások”, esetleges „elvárások” nyilvánosságra hozatalát, — viszont tőlünk se kívánhatja senki, hogy értesüléseink forrásait, a kíváncsiság kielégítéséül dobra üssük.

— **A közigazgatás reformja.** Jó forrásból eredő hírek szerint a kormány nem a községi jegyzők államiasítását, hanem a közigazgatásnak a maga egészében való reformját vette fel a munka tervébe. Hogy tényleg nem részleges, hanem általános munkát van készülöben, azt világosan mutatja a belügyminiszternek 71,102—1913. szám alatt valamennyi törvényhatóságához intézett körrendelete, amelyben közli a miniszter, hogy az 1912. évi LVIII. t.-cikk 30. §-a értelmében 1914. évi augusztus hó 14-ig a törvényhozás elé terjesztendő új városi törvény elkerülhetetlenné fogja tenni teljesen új községi törvény alkotását, a városi és községi közigazgatás reformálása pedig előreláthatólag rövid időn belül maga után fogja vonni a vármegyei közigazgatásnak modern alapon való újjászervezését is. Avégből, hogy mindezek a munkálatok gyakorlati közigazgatás alapos ismerete és valódi szükségleteinek, valamint hiányának lelkiismeretes mérlegelése alapján minél megfelelőbben történhessenek és hogy az alkotandó törvények a gyakorlati közigazgatás szükségleteit minél tökéletesebben kielégítsék, a szükséges adatokat a miniszter saját közgei útján a helyszínen szándékozik beszerezni. Elhatározta ennél fogva, hogy a belügyminiszterium kebeléből egyes törvényhatóságokba bizottságot küld ki avégből, hogy ez a bizottság az említett törvényszerkesztési előmunkálatokhoz szükséges adatokat és ismereteket a helyszínen közvetlen tapasztalatból szerezzék meg és gyűjtse, össze. Ezzel az adatgyűjtéssel a miniszter azt akarja elérni, hogy „az ujonnan szervezendő közigazgatás a hozzáfűzött várakozásokat minden irányban és minél tökéletesebben kielégítse.” Végül közli a miniszter, hogy a kiküldendő bizottság a közigazgatási eljárást, az ügyvitelt és pénzügykezelést is minden vonatkozásban beható vizsgálat tárgyává fogja tenni.

— **Új Idők,** magas irodalmi színvonalu tartalommal jelent meg Herczeg Ferenc népszerű lapjának, az Új Időknek e heti száma. A lap élén Farkas Pál „Egy körorvos följegyzései” című regényének eleven tollal megírt folytatását találjuk. Szini Gyula elbeszélést írt „A műbarát” címmel, az „idegen írók” rovata pedig az olaszok kitűnő írójának Róbertó Bráconak ötletes novelláját közli. Ada Kalehről Lakatos László írt érdekes cikket, amelyet festői fényképek tarkítanak. Vojnich Oszkár cikkben és képekben emlékezik meg egy elefántvadászatról, amely holdvilágnál Sumatra szigetén folyt le. Krudy Gyula „Sobieski” címmel egy versenylő történetét mondja el kedvesem, Kilenyi Gyula pedig Délamerikai nőiről cikkezik. Verset Lenkei Henrik, Tábori Piroksa és Juhász Gyula írtak. A képek közül kiemeljük az újvidéki repülőnnepről készült fényképsorozatot, lóversenyteri fotográfiákat, a kutya-kotorék verseny képeit, színházi képeket, Mühlbeck Károly fejléceit, stb. Az Új Idők előfizetési ára félévre 10 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 16.

— **A munkásbiztosító járulék be nem fizetése — sikkasztás.** Ismeretes, hogy a kerületi munkásbiztosító pénztárak országsszerte finánciális zavarokkal küzdenek, aminek főoka az, hogy a járulékokat a munkaadók nem fizetik be pontosan, holott a munkásoktól hetenkint levonják. A munkásbiztosító pénztárak a be nem fizetett járulékokat mindeddig végrehajtás útján igyekeztek beszéni, ami igen sokszor nem sikerült, mert a műhelyben foglalni a végrehajtási novella védelme alatt, nem igen lehetett. Jogász körökben többször felmerült az a kérdés, nem sikkasztás-e az, ha munkaadó a munkástól a biztosító-pénztár javára visszatartott pénznek egy ilyen értelmű, néhány nap előtt jogerőssé vált ítéletet produkálni, mely kimondja, hogy a munkásbiztosító pénztári járulék levonása és befizetése sikkasztás. Az ítélet Budán György, kömvésmestert sújtja, aki Herkulesfürdőn végzett kömvésmunkálatok alkalmával a karánsebesi kerületi munkásbiztosító pénztárnak bejelentett negyven munkástól a betegsegélyezési járulékot levonta, a levont összeget be nem szolgáltatta. A vádlottat az orsovai királyi járásbíróság a Btk. 355. §-ába ütköző és 356. §-a szerint minősülő sikkasztás vétségéért négyheti fogházra, egy évi hivatalvesztésre és politikai jogainak ugyanilyen tartalmu felfüggesztésére ítélte. Az indoklás su-

lyosbító körülménynek vette az elsikkasztott összeg nagyságát (114 korona 45 fillér) és azt, hogy az elsikkasztott összeget a vádlott vagyontalansága miatt behajtani nem lehet. Az ítéletet a karánsebesi királyi törvényszék 1665—1913. sz. alatt helybehagyta, a beadott semmiségi panaszt pedig, a temesvári királyi ítélőtábla elutasította. Ezzel az elvi jelentőségű ítélet jogerőssé vált. Ha ez a joggyakorlat most általánosá válik, aminthogy erre remény van, a kerületi munkásbiztosító pénztárak váltsága egyszerre megoldást fog nyerni.

— **Ingyen könyvtárt** ad olvasóinak az okos és pompás magyar gyermekifjúsági lap, Az En Ujságom, olyan könyvtárt, amely az ifjúsági irodalom legjava termésével — ingyen — gazdagítja a gyermekszobák könyves polcát. Ebben az esztendőben már két ilyen szép kötettel kedveskedett előfizetőinek Pósa Lajos kedvelt kis ujságja és ez a két kötet Cooper világhírű Börharisnya történeteit tartalmazza, a „Vadölő”-t és az „Utolsó Mohikán”-t, a harmadik ingyen kötet pedig, melynek címe az „Utmutató” a következő évnegyedben, július havában fog bekopogtatni a posta Az En Ujságom előfizetőinél. Az értékes ajándékönyvek mellett pedig még hétről-hétre a legszebb olvasmányok egész bokráját nyújtja át a kitűnő gyermekifjúsági lap amelynek május 25-iki számából kiemeljük Zöldi Márton regényét, Móra Ferenc tréfás elbeszélését a ravaszdi róka komáról, Csallavári Csallavérről Krudy Gyula történetét, Tudós Gerő tréfáját, Csabai László és Palotai András elbeszéléseit, Pósa Lajos és Farkas Imre verseit, Mühlbeck Károly művészi rajzait stb. Az En Ujságom előfizetési ára félévre 5 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 16. szám alatt van.

— **Budapesti Hirlap.** Főszerkesztő és tulajdonos: Rákosi Jenő Az ország legelterjedtebb és legtekintélyesebb politikai napilapja. Megjelenik naponta (hétfő kivételével) kora reggel. Előfizetési ára: egy évre 28 kor., félévre 14 kor., negyed évre 7 kor., egy hónapra 2.40 kor. Egyes példány ára 10 fill. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 5. sz. Minden ember tudja ebben az országban, hogy a Budapesti Hirlap egy politikai magatartásban, mint társadalmi, művészeti, irodalmi és gazdasági törekvésében a nemzeti irányt követi és csak egy célt ismer és ez az, hogy erős hittel és lankadatlan buzgalommal szolgálja a magyar nemzeti érdeket. Ezért terjed el a Budapesti Hirlap oly nagy mértékben a magyar komoly hazafias körökben és ezért mindenki, aki lelkeben és törekvésében ugyanama vágyakat érzi, mint a Budapesti Hirlap emberei: a Budapesti Hirlapból merít tudást és lelkesedést és aki csak teheti, a Budapesti Hirlapot járátja házához. A Budapesti Hirlapot haszonnal forgatja kezében a család, az asszony és az ifjúság egyaránt. Közleményeit mindig a jó izlés és a becsületes hazafiság diktálja, értesülései mindig kimerítőek és szavahihetőek, tartalma válogatott és terjedelmes. Minden magyar embernek a figyelmébe ajánljuk a Budapesti Hirlapot.

Egy külön bejáratu elegánsul berendezett szoba bérbe kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

494—1913. kj. sz.

Hirdetmény.

A somlyógyörteleki vicinális utra kiszállítandó 229 halom terméskő szállításának biztosítására megtartott árlejtés kellő eredményre nem vezetvén, az új ár-

lejtés Somlyógyörtelek községéhez folyó évi május hó 31. (szombat) napjának délelőtt fél kileuc órájára tüzetik ki.

Feltételek ugyanazok, mint az előző hirdetésben voltak és külön megállapítva a krasznahidvégi körjegyzői irodán és nevezett községhezánál megtekinthetők.

Az árlejtés törött kő szállítására halmonként kilenc koronán kezdődik.

Krasznahidvég, 1913. május 25.

Makay Gyula,
körjegyző.

Müterem megnyitás.

Tisztelettel értesítjük Szilágyosomlyó város és vidéke n. é. közönségét, hogy dr. Gáspár Gyula ur Rákóczi-utca 18. szám alatti házában

„Rembrandt müterem”

elnevezés alatt

fényképészeti mütermet

rendeztünk be, melyet a legmodernebbül berendezve, 1913. évi május hó 26-án megnyitottunk.

Tisztelettel:

a „REMRANDT MÜTEREM”
vezetősége.

Egy
13—14 éves fiu
könyvnyomdánkban
tanulónak
azonnal felvétetik.

Fizessen elő
a Vasárnapi Ujságra!

A VASÁRNAPI UJSÁG

a legrégibb, legkedveltebb
illusztrált hetilap.

ÖTVENNYOLCZADIK ÉVFOLYAM

Szerkeszti HOITSY PÁL.

Előfizetési ára: egész évre 20 korona,
félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Mutatványszám ingyen.

Előfizetéseket elfogad

a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatala

(FRANKLIN-TÁRSULAT)

Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

FRANKOVITS ICNÁ CZ R.-T.

vas- és fűszernagykereskedés

Szilágysomlyón. (Piactér)

Ajánlja a szőlősgazdák figyelmébe dusan felszerelt raktárát rézgálic, legelsőrendű rafiaháncs és rézkénporban legolcsóbb napi árban. Vidéki rendelések gyorsan teljesítenek. 1—

Eladó ház.

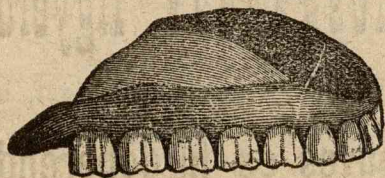
A Nagy László-utca 3. számú ház, mely áll: 5 szoba, 1 fürdőszoba, felső és pincekonyha, 1 kamra, 1 pince és mellék-helyiségekből, **szabadkézből eladó.** A ház egészen új, csak 3 éves és még 7 évig adómentes. 2—3

Értekezhetni tulajdonossal.

BÁTHORY GÉZA

okl. fogtechnikai műterme

Szilágysomlyón, Bem-tér. (Ipartestület épületében.)

4—52

Készít a modern fogászat keretébe vágó minden munkát, ugymint: **szápad-nélküli fogsorokat**, arany és alumíniumban. Továbbá **arany hidmunkát** és **arany koronákat**, valamint **egész fog-sorokat**, arany, platina, kaucsuk és celluloidból, a gyökerek eltávolítása nélkül is.

Fogtömés: arany, ezüst, platina, porcelán és cementből.

Törött, rossz és használhatatlan fog-sorok javítását és átdolgozását a legrövidebb idő alatt eszközli.

Minden munkáért a legmesszebbmenő jóállást vállal.

Foghuzás érzéstelenítve.

3595—1912. tkvsz.

Arverési hirdetmény.

A krasznai kir. járásbírósa mint tkvi hatóság, dr. Josics Miklós krasznai ügyvéd által képviselt Szilágysomlyó és vidéke takarékpénztár részvénytársaság végrehajtónak Pável Gyurka és neje Kriszta Floare végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében, a nevezett végrehajtást 509 kor. tőke, ennek 1912. évi július hó 8. napjától járó 5%-os kamatai, 78 kor. 20 fill. már megállapított és az árverés-kérésért 48 kor. 75 fillérben megállapított és a még felmerülő költségek erejéig, valamint az ezennel csatlakozott kimondott Szirb Tógyer 92 kor. tőke és jár. és Pável Juon a Gyurki 42 kor. 30 fillér tőke és jár. iránti követelésének kielégítése céljából, a zilahi kir. törvényszékhez tartozó, a krasznai kir. járás-bírósa területén levő, I. a bojáni 190. sztkvben A. 1. sorszám alatt foglalt Pável Gyurka

végrehajtást szenvedett nevén álló 785. hrsz. szántóra 71 koronában — II. A bojáni 318. sztkvben A. 1. sorszám 348/b. hrsz. Pável György végrehajtást szenved. nevén álló szántóra 107 koronában, — a sztkvben A. 2. sorszám 562. hrsz. alatt foglalt és Pável György végrehajtást szenvedett nevén álló szántóra 63 koronában, — u. a. sztkvben A. 3. sorszám 886/b. hrsz. alatt foglalt és Pável György végrehajtást szenvedett nevén álló kaszálóra 199 koronában, — u. a. sztkvben A. 4. sorszám 931. hrsz. alatt foglalt és Pável György végrehajtást szenvedett nevén álló kaszálóra 46 koronában, u. a. sztkvben A. 6. sorszám alatt foglalt és Pável György végrehajtást szenvedett nevén álló legelő és erdő illetőségre összesen 10 koronában, — III. A bojáni 53. sztkvben A. I. 55. sorszám alatt foglalt közös erdő és legelő járandóságának Pável György végrehajtást szenvedett nevén álló 1/3-ad részére összesen 5 koronában, — A bojáni 203. sztkvben A. 1. sorszám 777. hrsz. alatt foglalt szántóból Pável György végrehajtást szenvedett nevén álló 1/3-ad részére 46 koronában, — A bojáni 186. sztkvben A. 3. 4. sorszám alatt foglalt közös erdő és legelő járandóságának Pável György végrehajtást szenvedett nevén álló 1/3-ad részére összesen 10 koronában s végül a bojáni 72. sztkvben A. I. 16., 18., 20., 21. sorszám 321/a. 413/a. 1192/72. 1193/534. hrsz. alatt foglalt és Kriszta Floare férj. Pável Gyurkáné végrehajtást szenvedett nevén álló szántó összesen 730 koronában, — u. a. sztkvben A. 13. sorszám alatt foglalt és végrehajtást szenvedett Kriszta Floare férj. Pável Gyurkáné közös erdő és legelő járandóságára összesen 40 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést az 1881. 60. t.-c. 146. §-a alapján elrendeli és pedig a bojáni 72. sztkvben foglalt ingatlanra nézve a C. 1. sorszám alatt 1370—1905. tkvsz. végzéssel Ruz Kriszta Péter, Kriszta Floare számára bekebelezett életfogytiglan haszonélvezeti szolgalmi jog fenttartásával s ennek foganatosítása végett határnapul 1913. évi június hó 24. napjának d. e. 10 óráját Boján községéhez ezennel kitiűzi.

Kraszna 1912. december hó 23. Dr. Pósz s. k., jb. jegyző.

A kiadmány hitelül:
Szabó Károly,
kir. tkvvezető.

Kriegner-féle Akácia-krém

rendkívül finom, kedves illatu arekenőcs, mely az arcot üditi, frissíti, szépíti és fiatalítja. Pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot. Kisimítja a ráncokat, redőket. Ára 2 kor. Ehez ajánlatos a

Kriegner-féle Akácia-puder

fehér, rózsaszín és krém színben. Páratlan a nap és szél befolyása ellen. Egy doboz ára 1 kor. Évtizedek óta közkedve még a férfiaknál is.

Kriegner-féle Akácia-szappan

kellemes hatású és igen tartós. Ára 1 korona a gyógyszerárakban.

Postán küldi

KRIEGER gyógyszertár
BUDAPEST, Kálvin-tér.

Mi az élet-örömmek ellensége?

című érdekes könyvecskét kívánatra ingyen küldi.

3—5

Villanyerőre berendezett könyvnyomdánkban

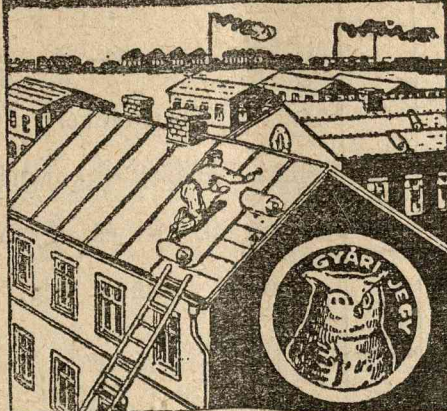
báli és lakodalmi meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek és mindenféle

könyvnyomdai munkák

jutányos árban készülnek.

KOLLARIT-BŐRLEMEZ

RUGÁNYOS, VIHARBIZTOS ÉS IDŐTÁLLÓ SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ

Utánzattól óvakodjunk!

KOLLARIT-BŐRLEMEZ

kaucsuk-kompozícióval bevont ruganyos, viharbiztos és időtálló szagtalan fedéllemez.

A jelenkor legjobb tetőfedéllemeze.

Végtelenül tartós!

Régi zsindelytetők atfedésére kiválóan alkalmas. — Sem mázolni, sem mészlével bekeni nem kell. 15—39

Szilágysomlyón kapható:

WEISZ ELEK és **FIA** fakeskedőknél.

A NAP

Főszerkesztő: Braun Sándor

Kiadótulajdonos: Mérei Jenő

A NAP

vidéki kihordó
szervezete A
NAP-ot megér-
kezése után
azonnal kézbe-
síti előfizetőinek

Egy szám

6

ára fill.

A NAP

a magyar ujságírás szenzációja, a magyar közön-
ség legkedvesebb lapja, a 48-as eszmény és a
magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérlel-
hetetlen szószólója.

Minden jó magyar ember olvassa a A NAP-ot.

TESSÉK ELŐFIZETNI!

Egy évre 18 kor. Negyedévre 4-50 kor.
Félévre 9 kor. Egy hóra 1-60 kor.

A NAP

vidéki kihordó
szervezete A
NAP-ot megér-
kezése után
azonnal kézbe-
síti előfizetőinek

Egy szám

6

ára fill.

FÉNYES EREDMÉNYT HOZ

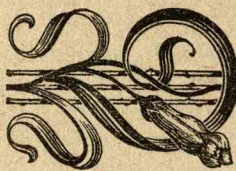
A NAP minden apróhirdetése, mert naponta 155.000 havonta 4.130.000
példányban jelenik meg és mindenki olvassa!

A NAP apróhirdetési levelezőlapja 10 szóig 70 fillér, 20 szóig 1 korona 40
fillér, 40 szóig 2 korona 80 fillér. Kapható a dohánytözsdékben!

Hirdetések

A „Szilágysomlyó” részére
jutányos áron vétetnek fel.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük, hogy fogyasztó közönségünk ké-
nyelmére úgy rendezkedtünk be, hogy palackozott borain-
kat előleges megrendelés esetén házhoz szállítjuk. Jó mi-
nőségű és aránylag olcsó borainkkal már eddig is meg-
nyertük a tisztelt borfogyasztó közönség nagy részének jó-
akaratu támogatását s ezt a jó kiszolgálás által igyekezni
fogunk a jövőben is megérdemelni.

Hogy borainkhoz olcsó és jó borvizet is szolgáltat-
sunk, felkerestünk egy kitűnő ivóvizet adó, a tenger színe
felett 641 m. magasságban levő forrást Hármaspatakon s
ezt vegytiszta folyékony szénsavval 4 légköri nyomás mel-
lett telítve hozzuk forgalomba és szintén házhoz szállítjuk.

Árjegyzékünket az alábbiakban adjuk s becses megrendelését kérjük.

22—

Szilágysomlyói Borértékesítő és Pincészövetkezet.

Megnevezés.	10	7	5	3½	Megjegyzés.	
	deciliter ára fillérekben					
1906. évi aszu bor	500	—	250	150	A borospalackért 30 fillért, a vizespalackért 30 fillért, ládáért 6 koronát számítunk fel és ugyanennyit térítünk meg.	
1910. évi vegyes asztali	120	84	60	42		
1905. évi Moni-féle aszu	8—	—	4—	250		
1907. évi asztali bor	140	98	70	49		—
1910. évi rizling bor	130	92	65	46		—
1908. évi rizling bor	150	105	75	52		—
1910. évi Schiller	120	84	60	42		—
Kristályviz	10		6	—		

NYOMATOTT BÖLÖNI SÁNDOR KÖNYVNYOMDÁJÁBAN SZILÁGYSOMLYÓN. 1913.

Máthé László

butorasztalos, kárpitos üzlete, butor-
raktára és első temetkezési intézete

Szilágysomlyón.

Ajánlja dusan fölszerelt butorraktárát
asztalos műhelyét és kárpitos üzletét,
melyet most rendezett be, ellátva szakkép-
zett munkavezetővel, hol mindenféle asz-
talos és kárpitos munkák készen kaphatók
és megrendelésre is a legrövidebb idő
alatt a legfinomabb izléses kivitelben, ju-
tányos árban készíttetnek.

Temetkezési intézetemben

minden kellékek nagyválasztékban állanak
a közönség rendelkezésére. Temetések ön-
álló elrendezését a legegyszerűbbtől a leg-
diszesebb kivitelig, jutányos árban elvállalja.

Temetkezési intézetemhez diszes ki-
viteli **gyászokcsit** hozattam, melyet min-
den általam rendezett temetéseknél ingyen,
minden költség felszámítása nélkül adom.

A nagyérdemű közönség pártfogását
mély tisztelettel kéri

Máthé László.

Üzlethelyiség és műhely: Báthory Ist-
ván-ut, saját házámban. 49—52

Szőlősgazdák figyelmébe!

Értesítjük a gazdaközönséget, hogy

rézműves és fürdőberendezési műhelyünkben

(Szilágysomlyón, Bem-tér) saját készítésű

permetezőinket

két évi jótállással árusítjuk. Ugy szintén
elfogadunk javításokat is. Bármely rend-
szerű permetezőhöz mindenféle alkatrésze-
ket állandóan raktáron tartunk és jutá-
nyos árban árusítunk.

Műhelyünkben minden e szakba vágó
munkákat legrövidebb idő alatt készítünk
és azokért jótállást vállalunk. 6—6

A n. é. közönség becses pártfogását
kérjük

mély tisztelettel:

Kupkay és Kálló.

ELADO BOR.

80 hektoliter 1912. évi
uj bor, — valamint 20 hekto-
liter több évről való aszu
bor eladó

Bölöni Sándornál,
Szilágysomlyón.